

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4CoP/5/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1317218913
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Lichnerová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:1317218913.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Oľgy Lichnerovej a sudkýň JUDr. Alice Beňovej a JUDr. Ivety Anderlovej vo veci starostlivosti súdu o maloletú V. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica, pracovisko Púchov, dieťa rodičov Ing. F. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., E. XX, zastúpeného JUDr. A. L., advokátkou, so sídlom v F., T. XX a K.. R. U., T., nar. XX.XX.XXXX, bytom T., I. mieru XXXX/XX, zastúpenej JUDr. R. N., advokátom so sídlom v M., W.. sv. E. XX, o návrhu otca na zmenu osobnej starostlivosti maloletej Kláry a iné, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 28. augusta 2018, č. k. 3P/16/2018-171 takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokovej časti o zamietnutí návrhu otca na zmenu osobnej starostlivosti maloletej V. a vo výrokovej časti o náhrade trov konania z r u š u j e a v tejto časti mu vec v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Vo zvyšujúcej časti napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie návrh otca na zmenu osobnej starostlivosti, zverenie maloletej V. do striedavej osobnej starostlivosti zamietol. Otcovi upravil styk s maloletou V. tak, že otec je oprávnený sa stýkať s maloletou V. od štvrtka v párnom týždni od 16.00 hod. do nasledujúceho pondelka do 16.00 hod., s výnimkou úpravy styku počas školských prázdnin a sviatkov uvedených nižšie. Počas školských prázdnin a sviatkov je oprávnený stýkať sa s maloletou V. nasledovne: - počas veľkonočných prázdnin v každom nepárnom roku od štvrtka predchádzajúcemu Veľkonočnému piatku od 09.00 hodiny do utorka nasledujúceho po Veľkonočnom pondelku do 18.00 hodiny, - počas letných prázdnin každý rok od 15.07. od 18.00 hodiny do 31.07. do 18.00 hodiny a od 15.08. od 18.00 hodiny do 31.08. do 18.00 hodiny, - počas vianočných sviatkov v každom nepárnom roku od 23.12. od 09.00 hodiny do 30.12. do 09.00 hodiny, v párnom roku od 30.12. od 09.00 hodiny do 06.01. nasledujúceho roku do 18.00 hodiny, - počas jarných prázdnin v každom párnom roku od piatku predchádzajúcemu prázdninovému týždňu od 16.00 hodiny do nasledujúcej nedele po skončení jarných prázdnin do 18.00 hodiny. Otcovi uložil, že v stanovený deň a čas prevezme maloletú pred bydliskom matky a v stanovený čas maloletú matke pred jej bydliskom odovzdá. Obom rodičom uložil výchovné opatrenie spočívajúce v povinnosti podrobiť sa psychologickému poradenstvu a absolvovať 10 konzultácií so psychológom v intervaloch podľa jeho určenia, a to na referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica, za účelom zlepšenia vzájomnej komunikácie a spolupráce rodičov ohľadom výchovy a starostlivosti o maloletú V.. Týmto zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava III, č. k. 37P/228/2014-181 zo dňa 26. 02. 2015, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, č. k. 11CoP/344/2015-294 zo dňa 27. 09. 2016, v časti úpravy styku. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení rozsudku uviedol, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava III,

č. k. 37P/228/2014-181 zo dňa 26.02.2015 bolo manželstvo rodičov maloletej V. rozvedené, maloletá bola zverená na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matky s tým, že obaja rodičia sú oprávnení ju zastupovať a spravovať jej majetok. Otcovi bola uložená povinnosť prispievať na výživu maloletej sumou 200 eur mesačne, pričom zároveň bol upravený styk otca s maloletou v rozsahu každý párný víkend od piatka od 15.00 hod. do nedele do 18.00 hod. K preberaniu a odovzdávaniu dieťaťa podľa rozhodnutia malo dochádzať v mieste bydliska matky. Matke bola zároveň uložená povinnosť v pravidelných 2-mesačných intervaloch informovať otca o maloletej V.. V tom čase maloletá navštevovala Materskú školu J. v F. a venovala sa mimoškolským činnostiam - plávanie, angličtina, tanečná. Z odôvodnenia uvedeného rozsudku vyplýva, že v rámci konania bola vypracovaná psychologická správa, z ktorej vyplýva, že maloletá toho času potrebovala jedno stabilné miesto, kde by znova získala pocit istoty, priestor pre opätovnú stabilizáciu. Matka si prenajímala byt v L., kde aj bývala. Kolízny opatrovník na pojednávaní konštatoval, že vzťahy medzi rodičmi sú narušené, vyplýva to aj zo stretnutia s maloletou V. na úrade práce, pričom dieťa je tým značne zaťažované a trpí. Navrhol dieťa zveriť do starostlivosti matke so širokou úpravou styku, vzhľadom k tomu, že dieťa má dobrý vzťah k otcovi, ktorého ľúbi, avšak V. trápí vzťah medzi rodičmi. Súd v súvislosti so zverením maloletej do osobnej starostlivosti matky na čas po rozvode prihliadol na vyjadrenie kolízneho opatrovníka a správu z Detského centra od psychologičky L.. Rozhodol preto tak, lebo matka sa o maloletú riadne stará a maloletá toho času potrebovala jedno stabilné miesto vo svojom živote, v ktorom bude cítiť pocit bezpečia a stability. Otec voči výroku o úprave práv a povinností k maloletej V. podal odvolanie, na základe ktorého Krajský súd v Bratislave rozsudkom, č. k. 11CoP/344/2015-294 zo dňa 27.09.2016, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že otec sa spočiatku domáhal širšej úpravy styku s maloletou, vrátane úpravy počas sviatkov a prázdnin, následne žiadal dieťa zveriť do striedavej osobnej starostlivosti v týždenných intervaloch s odôvodnením, že si zabezpečil byt v Púchove. Odvolací súd skonštatoval, že súd prvej inštancie správne rozhodol, ak zveril maloletú do osobnej starostlivosti matky, keďže bolo zistené, že táto riadne zabezpečuje starostlivosť o maloletú, pričom z vykonaného dokazovania vyplynulo, že maloletá potrebuje pre zdravý vývoj stabilitu. Striedanie prostredia maloletej uvedenú stabilitu nezabezpečí a uvedená situácia je zhoršená aj tým, že rodičia napriek dĺžke konania spolu riadne nekomunikujú a nie sú spôsobilí dohodnúť sa o takom spôsobe starostlivosti o maloletú. Ďalej sa v odôvodnení uvádza, že rodičia sú povinní v záujme maloletého dieťaťa komunikovať aspoň na úrovni elementárnej slušnosti o to viac, že maloletú táto situácia zaťažuje a trpí ňou. Dobrý vzťah maloletej k obidvom rodičom nebol sporný. Následne v súvislosti s rozhodnutím o úprave styku súd skonštatoval, že súd prvej inštancie správne rozhodol prihliadajúc na potrebu stability prostredia maloletej. Zároveň však apeloval na rodičov, aby sa ohľadom úpravy styku dohodli, keďže oni najlepšie poznajú svoje dieťa a vedia najlepšie vystihnúť jeho potreby. Je na matke, aby umožňovala styk maloletej s otcom aj mimo bežne upraveného styku, avšak požiadavky otca musia byť reálne a v súlade s režimom maloletej. Maloletá nemôže byť rukojemníkom svojich rodičov a nemôže mať pocit, že nesie zodpovednosť za vyriešenie ich nespracovaného rozchodu. Zo správy zo psychologického vyšetrenia maloletej V. a spoločnej interakcie dcéry s otcom zo dňa 26. 05. 2015 súd zistil, že otec sa v minulosti, konkrétne v máji 2015 obrátil na PhDr. R. Y., poradenského psychológa a psychoterapeuta pre dospelých a deti, za účelom kontrolného psychologického vyšetrenia maloletej V. v súvislosti s rozvodom. V rámci rozhovoru s psychologičkou maloletá uviedla, že bude chodiť do školy v T., býva s matkou v T. 9 dní a 5 dní je s otcom v F.. Dieťa vnímalo, že rodičia spolu zle vychádzajú, nakoľko sa vyjadriло, že moc sa nerozprávajú a ak by chcela niečo zmeniť tak, aby rodičia boli spolu. Vo vzťahu k obidvom sa vyjadrila, že ich ľúbi. Uviedla tiež, že má ťažkosti sa pre niečo rozhodnúť, obáva sa toho čo sa môže stať. Má pocit, že treba riešiť problémy za rodičov. Obaja rodičia majú pre V. v živote veľký význam a aj keď má tendenciu to potláčať, situácia aká je ju trápí, každý má v jej živote obsahovo inú úlohu, ale výraznejšiu vzťahovú preferenciu psychologička nenašla. Podľa názoru psychologičky nebolo múdрым rozhodnutím V. presťahovať do vzdialenosti, ktorá jej skomplikovala príležitosť pohodlného kontaktu s obidvoma rodičmi, čo by pre ňu znamenalo najmenšiu stratu. Veľmi by ocenila, ak by rodičia boli schopní spolu aspoň formálne komunikovať a netlačili by ju tak do pozície, kedy je nútená byť v strehu, cenzurovať a vytesňovať a tým riešiť úlohy, ktoré neprináležia jej veku. Trápí ju nepohoda v rodičovských vzťahoch, a V. je nútená riešiť túto pre seba konfliktnú situáciu rozpačitosťou ako na to reagovať. V správe sa ďalej uvádza, že ak by rodičia žili v jednom meste a dieťa by mohlo navštevovať jednu školu, bola by v takom prípade zo psychologického hľadiska s ohľadom na psychický stav dieťaťa a dobré vzťahy k rodičom, indikovaná striedavá starostlivosť. V závere sa uvádza, že V. potrebuje v súčasnosti najmä pokoj, bude potrebovať čas na adaptáciu v školskom prostredí a to, čo považovala psychologička za dôležité, bola úprava kontaktov dieťaťa s otcom v čase všetkých prázdnin a sviatkov, aby sa vykompenzoval deficit z obmedzených kontaktov počas bežného roka. Nechať to len na dohode by bolo veľmi rizikové. Zo

správy zo psychologického vyšetrenia maloletej V. a spoločnej interakcie dcéry s otcom a jeho priateľkou zo dňa 12.06.2018 mal súd za preukázané, že otec sa začiatkom mája 2018 obrátil na PhDr. R. Y., poradenského psychológa a psychoterapeuta pre dospelých a deti z dôvodu, že žiada dieťa zveriť do striedavej osobnej starostlivosti argumentujúc, že dokázal vytvoriť V. podmienky aj v mieste jej trvalého bydliska. Z uvedenej správy vyplýva, že je zjavné, že V. má s otcom a jeho priateľkou bezprostredný a skutočný vzťah. Ak sa psychologička rozprávala s V. o indiferentných témach, bola vcelku vo svojej verbálnej produkcii spontánna. Problém nastal keď sa rozhovor zvrtol na tému účelu vyšetrenia a tém, ktoré sa vzťahujú k problémom rodinných vzťahov. Predlžujú sa latencie, maloletá reaguje jednoslovné, rozmyšľa čo má povedať, je evidentné, že toto je problém, ktorý je pre ňu ťažký a tak trochu nad jej sily a nechce ho riešiť. Na podnet psychologičky, ktorá uviedla, že otec by rád vedel, čo by povedala na to, ak by týždeň bola u matky a týždeň u otca, maloletá uviedla, že „Ja neviem ako by som to chcela (latencia), asi tak ako je to teraz a potom keby sme sa dohodli (latencia)....“. Ďalej uviedla, že ak by to vyhovovalo otcovi, tak mohli by byť spolu aj viac, avšak konkrétnejšie sa nevedela vyjadriť. Na otázku či je to dobré, ak sa vídajú každý druhý víkend od piatku do nedele odpovedala, že nevie, ale keby sa dohodli tak by to mohlo byť dlhšie. Následne po latencii a povzdychu pokrčila plecami a povedala, že takto je to dobre. Na otázku, či sa rozprávala maloletá s otcom o striedavej starostlivosti, tak maloletá odpovedala, že áno avšak by jej to nevyhovovalo, pričom je na maloletej vidno, že sa u debaty na túto tému necíti dobre. V súvislosti s otázkou, či by sa rodičia dohodli odpovedala, že to by sa asi nedalo, lebo sa nevedia dohodnúť. Na otázku či matka niečo k tomu hovorí maloletá odpovedala, že podľa matky by to po týždni bolo dlho, jej sa to vôbec nepozdáva, no otec by to chcel. Na otázku, či ju otec do toho tlačí záporne krúti hlavou. V rámci nedokončených viet maloletá uviedla, že ju trápí, že sa rodičia nerozprávajú, keby mala kúzelnú moc zariadila by, aby celá rodina bola pokope, keby bola týždeň u mamy a týždeň u otca .... dlhá latencia ... cítila by sa dobre. Na otázku nebolo by ti dlho? odmietavo krúti hlavou akože nebolo, následne uvádza, že v tejto chvíli sa cíti dobre a zároveň je v tej chvíli zarazená, akoby chcela vety zobrať späť, ale nenašla dostatok odvahy. Uvádza vlastnosti, pre ktoré má rodičov rada, na matke ako negatívnu vlastnosť uviedla len, že občas zdvihne hlas, u otca ohľadne negatívnych vlastností uviedla, že si nevie spomenúť. V závere uvedenej správy psychologička uvádza, že aktuálny psychický obraz maloletej vykazuje v určitom zmysle dvojitú tvár, na jednej strane dokáže byť spontánna, uvoľnená, bezprostredná, veselá, avšak prepína v okamihu kedy by sa mala vyjadrovať k otázke pobytu u otca. V. je plná neistôt, nevie ako by unikla z tejto situácie, téma ju vyvádza z miery a vyplavuje intrapsychickú tenziu, ktorá jej nedovoľuje, aby bola vo svojich vyjadreniach jednoznačná a to potom poznačuje aj celkovú komunikačnú úroveň. Je to nepochybne dané aj faktom, že k obidvom rodičom má V. vnútorne veľmi blízky vzťah a nechce ani jedného z nich sklamať, hoci jej obava spreneveriť sa matke pre ňu predstavuje väčšiu hrozbu, na čo nie je emočne pripravená (matka je pre ňu stále mienkotvornou osobou). V. nechce byť arbitrom medzi rodičmi a prijať na seba zodpovednosť za to ako to bude. Nechce sklamať ani jedného z rodičov, no zároveň nie je pripravená ani na to, aby niekto tretí rozhodol konkrétne o striedavej starostlivosti. V. sa rozhodnúť nechce a cítila by sa zodpovedná aj za to, keby o striedavej starostlivosti rozhodol niekto iný. V. by určite pomohlo keby táto téma prestala byť témou prioritnou, keby na ňu netlačil ani jeden z rodičov - či už za alebo proti. Bolo by potrebné V. uistiť, že ani jeden z rodičov nechce nič, čo by bolo pre ňu ťažké. Dať jej možnosť, aby si mohla čas, ktorý má k dispozícii u jedného aj u druhého rodiča skutočne zmysluplne a spontánne užívať bez toho, že by musela riešiť, či to rodičom takto vyhovuje. Akoby termín striedavej starostlivosti bol pre V. toho času zaklatý. Zo psychologického hľadiska by teda neuvažovala psychologička o striedavej starostlivosti, ale o rozšírení styku v každom druhom týždni od štvrtka do pondelka a tiež by mali byť fixne určené termíny prázdnin a sviatkov, nakoľko ponechať to len na dobrej vôli rodiča, ktorý má dieťa zverené, prináša so sebou len komplikácie, napätie a nedorozumenia. Zo správy Mgr. K. S., psychologičky referátu poradensko-psychologických služieb zo dňa 24.08.2018 mal súd za preukázané, že maloletá V. sa snaží „neublížiť“ ani jednému z rodičov - vyjadruje sa o oboch pozitívne, v podstate neuprednostňuje ani jedného z nich, zo všetkého najviac by si želala, aby rodičia spolu vychádzali (želanie sa zopakovalo pri viacerých metodikách). Je pravdepodobné, že sa necíti dobre v situácii, kedy by rodičia mali spolu komunikovať a vedieť sa dohodnúť, ale reálne tomu tak nie je. Za problematický je možné považovať moment, že maloletá potláča vo vzťahu k blízkym osobám negatívne emócie (jedine k matke dokázala prejaviť jednu), čo môže v jej vnútri spôsobiť hromadenie napätia a v dlhodobejšom horizonte spôsobiť problémy v psychickej oblasti (psychózy, prípadne fóbické či obsedantné stavy). Dieťa je schopné a ochotné tráviť čas s každým rodičom, vyjadriť sa však, že by sa nemalo jednať o príliš dlhé časové intervaly. Dieťa by malo mať slobodný prístup k jednému aj druhému rodičovi, pobyt u jedného by nemal znamenať úplné odlúčenie od druhého z nich. Z rozhovoru s dieťaťom tiež vyplynula jeho predstava o budúcom možnom usporiadaní kontaktu s otcom - malo by záujem stretávať sa s ním na základe dohôd, rado by s ním trávil

čas v prípade, že nemá iné plánované aktivity či návštevy lekárov - vyšetrenia radšej absolvuje s matkou, účasť otca však nevyučuje. Dieťa je emocionálne a intelektovo vyspelé, jeho fyzický vek je síce pomerne nízky, ale schopnosť rozumieť rôznym problémom je zrejme na vyššej úrovni, ako by sa očakávalo. Nie je vylúčené, že v tomto období by bolo ešte možné rozhodnúť o striktnejšom rozdelení času s rodičmi a dieťa by sa mu bez väčších problémov podriadilo. Onedlho bude potrebné zobrať do úvahy, že dieťa sa pomaly dostane do pubescentného obdobia, kedy už bude problematické určovať mu zvonka, kedy, kde a s kým má tráviť čas. Dôležitou podmienkou v prípade nastavenia striedavej osobnej starostlivosti je, aby dieťa vnímalo od oboch rodičov, že sú so situáciou stotožnení. Najvhodnejšie by bolo, keby sa rodičia dokázali na rozdelení starostlivosti o dieťa dohodnúť a keby bol čas s jedným či druhým rodičom strávený na základe emocionálnej blízkosti a z nej vyplývajúceho želania byť spolu. Rodičia by pritom mali vzájomne podporovať vzťah dieťaťa k opačnému rodičovi a zároveň ho motivovať a podporovať k tomu, aby trávil čas aj s druhým rodičom. K takémuto stavu by mohlo dôjsť v prípade, že by sa situácia upokojila a rodičia by skutočne spolupracovali, vytvárali rodičovský priestor aj pre toho druhého a ubezpečovali samotné dieťa o tom, že je v poriadku, keď má rado jedného aj druhého rodiča a trávi s ním toľko času, koľko mu je príjemné. Okrem toho by rodičia mali jednotne postupovať pri riešení rôznych výchovných situácií v záujme zabezpečenia bezproblémového vývinu dieťaťa. Za účelom dosiahnutia vyššie popísaného stavu by rodičia mali zmeniť staré vzorce správania, či už sami alebo za pomoci odborníka. Len za nových okolností môže dieťa získať vnútorný pokoj a rovnováhu potrebnú pre svoj ďalší vývin. Napriek tomu, že na pojednávaní sa rodičia dohodli o úprave styku otca s maloletou počas letných prázdnin 2018, súd na návrh otca nariadil neodkladné opatrenie ohľadne úpravy styku otca s maloletou v danom období, v podstate v rozsahu 2 týždňov v mesiaci júl a 2 týždňov v mesiaci august. Z odôvodnenia uvedeného uznesenia vyplýva, že súd mal osvedčené, že na pojednávaní dňa 07. 06. 2018 síce rodičia uzatvorili dohodu ohľadne stretávania sa otca s maloletou počas letných prázdnin 2018, napriek tomu sa však otec s matkou snažil vykomunikovať zmenu dohody, ku ktorej však nedošlo a obaja rodičia zotrvali na svojej predstave ohľadne úpravy styku otca s maloletou. Taktiež mal súd osvedčené, že napriek uzavretej dohode na pojednávaní matka zotrvala na svojej následnej verzii úpravy styku otca s maloletou bez uvedenia dôležitých dôvodov, a teda zo strany matky došlo k jednostrannej zmene dohody. Súd mal osvedčené, že komunikácia medzi rodičmi v tomto smere bude problematická a vzhľadom na hrozbu dôvodnej obavy, že matka nebude rešpektovať ústnu dohodu ohľadne úpravy styku, pričom otec by bol vystavený svojvôli zo strany matky, súd pristúpil k takejto úprave formou neodkladného opatrenia. Kolízny opatrovník na pojednávaní uviedol, že s maloletou V. vykonal pohovor, z ktorého vyplynulo, že maloletá navštevuje základnú školu, má mnoho mimoškolských aktivít - navštevuje spev, klavír, tanečný. Po oboznámení maloletej s podstatou striedavej osobnej starostlivosti a s predstavou otca maloletá uviedla, že sa už rozprávala o tom so spolužiakmi, ktorí sú tiež zverení do striedavej osobnej starostlivosti rodičov. Uviedla, že sa nebráni rozšíreniu styku, oboch rodičov má rada, povedala že chce byť u rodičov striedavo cez letné prázdniny po týždni, Vianoce tiež chce stráviť striedavo u rodičov, presnejšie sa k dátumom nevyjadrovala. Tiež spomenula, že by sa nebránila tomu, ak by aj v týždni bola s otcom, avšak chcela, aby sa rodičia vedeli na tom dohodnúť, a ak by jej bolo smutno, aby mohla ísť k mame. Dodala, že jej je bližšie u mamy. Obidvaja rodičia majú vytvorené vhodné podmienky na starostlivosť o dieťa. Predmetom konania je zmena rozhodnutia o výkone rodičovských práv, ktorej sa domáha otec za situácie, že dieťa je momentálne zverené do osobnej starostlivosti matke. Ako vyplýva zo Zákona o rodine, resp. CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností možno zmeniť vtedy, ak sa zmenia pomery. Zákon síce neuvádza, akej intenzity má byť táto zmena pomerov, v zmysle doterajšej súdnej praxe sa však vyžaduje, aby táto zmena pomerov bola podstatná, zásadná. Pre rozhodnutie o zmene rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností musí byť preukázané, že od vydania predchádzajúceho rozhodnutia nastala taká zmena na strane dieťaťa alebo jeho rodičov, ktoré také rozhodnutie odôvodňuje. Zmena pomerov musí byť zásadná preto, lebo pri výchove dieťaťa je potrebné klásť dôraz i na stabilitu výchovného prostredia. Otec návrh odôvodňoval v podstate tým, že odpadol jediný dôvod, pre ktorý PhDr. Y. v správe z roku 2015 neodporučila zveriť maloletú do striedavej osobnej starostlivosti, keďže si našiel bývanie v meste T., v ktorom maloletá spolu s matkou po rozvoде manželstva býva. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že tak v čase rozvođu manželstva rodičov, ako aj v súčasnosti má maloletá V. k obom rodičom výborný vzťah, ako i to, že obaja rodičia majú vytvorené vhodné podmienky pre výchovu a starostlivosť o maloletú. Rovnako tak o zverenie maloletej do starostlivosti prejavili záujem obaja rodičia. V tomto smere nedošlo oproti ostatnej úprave práv a povinností k maloletej k žiadnej zmene. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že na strane otca došlo k zmene pomerov, keď si našiel byt v meste Púchov, ktorý byt je v blízkosti bytu, v ktorom býva maloletá spolu s matkou; na strane maloletej došlo k zmene pomerov v tom smere, že prirodzeným plynutím času je staršia, pričom sa nebráni širšiemu styku s otcom. Zo správy tak PhDr.

Y. ako i Y.. Faktorovej vyplýva, že maloletá by prijala, ak by sa mohla stretávať s otcom na základe dohody podľa jej potrieb, zároveň si je však maloletá vedomá toho, že rodičia v súčasnom štádiu nie sú schopní k takejto dohode, ktorá by bola prijatá v jej prospech, sledujúc jej najlepší záujem, dospieť. Ako vyplýva z odôvodnení rozsudkov súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu v rámci rozvodového konania, maloletá V. bola zverená do osobnej starostlivosti matky z dôvodu potreby zabezpečenia stability a pocitu bezpečia, pričom striedanie prostredí by maloletej túto stabilitu nezabezpečilo. Situácia bola zhoršená i tým, že rodičia spolu riadne nekomunikovali a neboli spôsobilí dohodnúť sa o takomto spôsobe starostlivosti o maloletú. Maloletú trápila skutočnosť, že rodičia nemajú vzájomne dobrý vzťah. Hoci maloletá bola podrobená tak vyšetreniu u PhDr. Y., ako i Mgr. S., a tiež pohovor s ňou vykonal kolízny opatrovník, jednoznačne sa nevyjadrila k možnosti striedavej osobnej starostlivosti navrhovanej otcom. Ani na základe nedokončených viet, ku ktorým sa vyjadrovala maloletá u PhDr. Y., a na ktoré poukazoval otec v rámci svojej argumentácie, nemožno dospieť k jednoznačnému záveru, že maloletá je naklonená pre striedavú osobnú starostlivosť. Na základe správ, resp. pohovoru možno dospieť k záveru, že V. chce tráviť s otcom viac času ako tomu bolo doposiaľ, keď pred kolíznym opatrovníkom sa vyjadrila o potrebe úpravy prázdnin a sviatkov. Ako vyplýva zo správy PhDr. Y., maloletá namiesto toho, aby si užívala chvíle bezstarostného detstva, je postavená do role, kedy sa od nej očakáva, že sa rozhodne v podstate medzi otcom a matkou, ktorých oboch rodičov má veľmi rada a má k nim vnútorne veľmi blízky vzťah. Sklamať však nechce ani jedného z nich. Maloletá V. však túto odvahu nemá, a nechce tiež, aby za ňu rozhodol ktokoľvek iný. Aj napriek času, ktorý uplynul od rozvodu jej rodičov maloletá dúfa, že sa rodičia budú vedieť ohľadne starostlivosti o ňu dohodnúť, keďže viackrát sa vyjadrila v tomto smere (teda že „dalo by sa to dohodnúť“). Zo správy oboch psychologičiek v podstate vyplýva, že najlepšie pre V. bude, ak obaja rodičia vytvoria pre ňu prostredie, kde nebude na ňu vyvíjaný tlak z ich strany, na základe čoho nadobudne opäť pocit, že môže bez obáv vyjadriť svoje potreby. Maloletá V. aj naďalej vníma, že vzťah medzi rodičmi - osobami, ktoré momentálne nadovšetko ľúbi - je zlý, pričom jej túžbou, ktorá doposiaľ nebola naplnená, je to, aby rodičia ohľadne záležitostí, ktoré sa jej bezprostredne týkajú, spolu komunikovali a aby sa vedeli dohodnúť. Súd pri rozhodovaní prihliadol i na závery uvádzané v správe PhDr. Y. zo dňa 12.06.2018, kde sa okrem iného konštatuje, že menšie dieťa ako V. si menej uvedomuje možné konzekvencie, ktoré by zmena priniesla, pričom V. na takú zmenu nie je pripravená. PhDr. Y. aj napriek tomu, že v roku 2015 v správe uvádzala, že ak by rodičia bývali povedzme v jednom meste (čo momentálne splnené je, keďže otec vlastní vyhovujúci byt v T.), bola by indikovaná striedavá osobná starostlivosť, v správe zo dňa 12.06.2018 už na týchto záveroch nezotrvala, a to aj za situácie, že otec má pre maloletú vytvorené podmienky v Púchove. Po psychologickom vyšetrení dospela k záveru, že pre V. je momentálne najdôležitejšie upokojenie situácie spojené s tým, aby obaja rodičia jej vytvorili podmienky pre zmysluplné a spontánne užívanie si času u oboch rodičov bez potreby niečo riešiť. Aj Mgr. S. poukázala na fakt, že dôležitou podmienkou v prípade nastavenia striedavej osobnej starostlivosti je to, aby maloletá vnímala od oboch rodičov, že sú na takú formu starostlivosti nastavení a s ňou stotožnení, najlepšie aby sa spoločne dohodli, čo je možné dosiahnuť tak, že sa situácia upokojí a rodičia budú vzájomne spolupracovať hľadiac na najlepší záujem dieťaťa, čo je vytvorenie vhodného prostredia pre zdravý nielen fyzický, ale aj psychický vývin maloletej. Je teda zrejmé, že hoci otec postupom času si vytvoril formálne podmienky na to, aby dieťa mohlo byť zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, maloletá V. však na takúto zmenu v jej živote nie je po psychickej stránke pripravená, a preto urobiť takúto zmenu by momentálne nebolo v jej najlepšom záujme. Nakoľko mal súd za to, že od ostatnej úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej V. nedošlo k takej podstatnej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu predchádzajúceho rozhodnutia ohľadne zverenia maloletej V., najmä absentuje pozitívne nastavenie maloletej V. na takúto zmenu, návrh otca zamietol. Keďže však maloletá prejavila záujem tráviť viac času s otcom, súd v tomto videl podstatnú zmenu pomerov odôvodňujúcu zmenu predchádzajúceho rozhodnutia ohľadne úpravy styku počas bežného roka. Takéto rozšírenie styku je v záujme maloletej, nakoľko jej umožní tráviť s otcom viac času ako doteraz, keďže nebolo preukázané, že by matka počas bežného roka umožňovala pravidelne otcovi styk s maloletou aj nad rámec úpravy styku na základe súdneho rozhodnutia. Súd teda rozšíril styk otca s maloletou počas bežného roka od štvrtka v párnom týždni od 16,00 hod. do nasledujúceho pondelka do 16,00 hod., a upravil styk otca s maloletou počas sviatkov a prázdnin tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. Potrebu upraviť styk počas sviatkov a prázdnin deklarovali obaja rodičia a vyplynulo to i z odporúčania PhDr. Y.. Súd určil, že rodičia si budú dieťa preberať v stanovený čas pred bydliskom matky. Úprava styku počas sviatkov a prázdnin v podstate korešponduje s požadovanou úpravou zo strany otca, pričom ak matka navrhla, aby otec bol s maloletou dlhšie, súd upravil styk otca s maloletou v takomto širšom rozsahu, s výnimkou veľkonočných prázdnin, kedy súd upravil styk do utorka nasledujúceho po Veľkonočnom pondelku do 18,00 hodiny (oproti otcom navrhovanej úprave do soboty

nasledujúcej po Veľkonočnom pondelku), nakoľko s dôvodmi uvádzanými otcom (možnosť absolvovať lyžovačku s maloletou v danom termíne aj na úkor školských povinností) sa súd nestotožnil. Maloletá V. je školopovinná a jej povinnosťou je zúčastňovať sa vyučovacieho procesu počas roka s výnimkou prázdnin, sviatkov, prípade času, kedy je chorá. Nie je v záujme maloletej, aby na úkor vyučovania trávila dovolenky, najmä za situácie, že veľkonočné prázdniny trvajú 6 dní, a za ten čas má otec dostatok času zrealizovať pre maloletú lyžovačku. Nakoľko z vykonaného dokazovania vyplynulo, že rodičia medzi sebou zle komunikujú a ak sa dá, vzájomne sa jeden druhému vyhýbajú (matka nie je prítomná pri preberaní, odovzdávaní dieťaťa, pri strete matky s otcom a jeho rodinou, napr. na vystúpeniach dieťaťa matka radšej ustúpi nabok, resp. matka si zablokovala otca v telefóne s odôvodnením, že rozhovory s ním napokon vyústili do hádok), pričom aj samotné dieťa vníma zlý vzťah medzi rodičmi, kvôli čomu sa trápi, súd im v zmysle § 37 ods. 2 písm. d) Zákona o rodine uložil výchovné opatrenie zamerané na zlepšenie vzájomnej komunikácie. Cieľom tohto výchovného opatrenia je to, aby rodičia dospeli k takej forme spoločnej komunikácie, ktorá by zabezpečovala čo najlepšiu starostlivosť o maloletú V., jej zdravý fyzický a najmä psychický vývin, za ktorý sú zodpovední obaja rodičia. Je potrebné, aby si rodičia uvedomili nenahraditeľnú cenu každého rodiča v živote maloletej a aby sa s týmto vedomím vzájomne rešpektovali. Aj Mgr. S. konštatovala, že v záujme dieťaťa bude, ak rodičia zmenia doterajšie vzorce správania, či už sami, alebo za pomoci odborníka. Otec sám navrhol možnosť uložiť výchovné opatrenie, matka takejto forme pomoci však neverí dôvodiac, že by si to mali vedieť vyriešiť s otcom bez zásahu tretej osoby. Ako sa však ukázalo, rodičia aj napriek tomu, že od rozvodu uplynuli už viac ako 3 roky, nedokážu spolu vychádzať, preto súd má za potrebné uložiť rodičom toto výchovné opatrenie, keďže je to v záujme maloletej. Súd uložil rodičom, aby sa zúčastnili 10-tich konzultácií, nakoľko podľa názoru súdu takýto počet je za danej situácie primeraný (súd neurčil trvanie výchovného opatrenia v mesiacoch, nakoľko pre výsledok je dôležitý skutočný počet sedení; zároveň sa tým zabráni tomu, aby niektorý z rodičov svojím neabsolvovaním, resp. prípadným ospravedlňovaním sa zabránil uskutočneniu takýchto sedení, ak by výchovné opatrenie bolo časovo limitované). Týmto rozsudkom súd zmenil rozsudkom Okresného súdu Bratislava III., č. k. 37P/228/2014-181 zo dňa 26.02.2015, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, č. k. 11CoP/344/2015-294 zo dňa 27.09.2016 v časti o úprave styku. Právne vec posúdil podľa čl. 5, § 24 ods. 4m § 26, § 36 ods. 1, § 37 ods. 2 písm. d/ Zákona o rodine, podľa čl. 4, § 121 CMP. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP.

2. Proti tomuto rozsudku, okrem výrokov o uložení rodičom výchovného opatrenia a náhrade trov konania, podal v zákonnej lehote odvolanie otec. Dôvodil tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci a nesprávne právne vec posúdil. Namietal výchovnú nespôsobilosť matky z dôvodu jej opakovaných snáh o elimináciu otca zo života dcéry, ako dôvod zverenia maloletej V. do osobnej starostlivosti otca, ktorý s ohľadom na záujem maloletej, ktorá matku napriek uvedenej skutočnosti ľúbi, navrhuje jej zverenie do striedavej osobnej starostlivosti rodičov. V súvislosti s tým poukázal na nález ÚS ČR sp. zn. III. ÚS 1206/09, na komentár Zákona o rodine, str. 117, str. 121-122 C.H.BECK 2013, na dôvodovú správu k novelizácii Zákona o rodine - zavedení striedavej starostlivosti. Uviedol početné argumenty preukazujúce výchovnú nespôsobilosť matky : 1. zmena bydliska, výber krúžkov, lekársku starostlivosť zabezpečuje bez účasti a súhlasu otca, V. je odovzdávaná otcovi treťou osobou nepripravená, na adresu otca a jeho rodiny vyjadruje nevhodne, odmieta ponuku na mediáciu zo strany ÚPSVaR, má dlhodobo vo svojom telefóne zablokované telefónne číslo otca, 2. matka po dobu 4 rokov ignoruje odporúčanie KO prednesené v rámci predošlého rozvodového konania, ktorý na pojednávaní navrhol, aby bol styk otca s dieťaťom neobmedzený alebo dostatočne široký, 3. matka v rozpore so záujmom maloletej odmieta ponuku otca na zabezpečenie prednostného termínu na odborné vyšetrenie maloletej po jej vlastnom vyjadrení, že čakacie termíny v mieste bydliska sú dlhé, 4. snahu matky o zamedzenie rozšíreného styku otca s V., ktorý je jednoznačne v záujme maloletej, čo potvrdila samotná matka, čo mal súd preukázané pri potrebe vydania 2 neodkladných opatrení v tomto konaní, 5. na vykreslenie situácie dokladá e-mailovú komunikáciu rodičov z 03.04.2018, ktorá dostatočne dokazuje, akým každodenným stresovým a vypätým situáciám je matka ochotná maloletú vystavovať. Ďalej poukázal na psychologické správy PhDr. Y. z roku 2015 a zo dňa 12.06.2018 z ktorých vyplýva, že psychologický stav maloletej V. sa počas obdobia posledných 3 rokov, počas ktorých je maloletá v osobnej starostlivosti matky zhoršil. Maloletá V. je dlhodobo vystavená strachu spreneveriť sa matke, ktorej nesúhlas s rozšírením styku otca s dcérou citlivo vníma a tomu podriaďuje aj svoje neurčité vyjadrenia v rámci ktorých je cítiť u maloletej napätie. Aj podľa správy Mgr. S., ponechanie maloletej v súčasnom stave, kedy je nútená svoje emócie potláčať, bez toho aby rodičia zmenili staré vzorce správania, môže to v budúcnosti maloletej spôsobiť vážne problémy v psychickej oblasti. Poukázal na to, že z vykonaných dôkazov je zrejmé, že matka nemá záujem umožniť V. rovnocenný styk s otcom a snaží sa bežný styk obmedziť na nutné súdom stanovené minimum. Matka jednoducho neuznáva

úlohu a dôležitosť druhého rodiča a snaží sa otca z jej života v maximálnej možnej miere vylúčiť. Podľa ustálenej judikatúry spôsobilosť rodičov dieťa vychovávať nie je daná len ich hmotnými podmienkami, ale aj ich prístupom k právom druhého rodiča a k právu dieťaťa na starostlivosť oboch rodičov. Mal za to, že v tomto prípade je to matka, ktorá neprispieva k spoločnej dohode, uprednostňuje svoje záujmy pred záujmami V., nie je schopná uznať úlohu a dôležitosť druhého rodiča a nie je ochotná s druhým rodičom komunikovať a dohodnúť sa v záujme maloletej. V konaní matka neuviedla žiaden relevantný dôkaz, ktorý by ju k takémuto konaniu oprávňoval. Je to otec, ktorý si zabezpečil v susedstve bydliska matky s ohľadom na najlepší záujem V., napriek časovej a finančnej náročnosti, ktorú to obnáša, dokázal si udržať rovnocenný vzťah s V., napriek tomu, že V. matka neumožnila stretávať sa s otcom v rámci bežného styku nad rámec rozhodnutia súdu, podporuje V. vo vzťahu k matke, inicioval mediáciu na strane ÚPSVaR za účelom zlepšenia komunikácie s matkou, snaží sa s matkou dohodnúť vždy, keď je to možné. Z uvedených dôvodov považuje matku za výchovne nespôsobilú a teda je tu presvedčivý, podstatný a zásadný dôvod na zmenu starostlivosti o maloletú aj napriek jej obave zo sprenevery sa matke. V. má vytvorený rovnocenný vzťah s oboma rodičmi, oboch rodičov ľúbi, žiadneho z nich nepreferuje a s oboma rodičmi sa jej spájajú pozitívne emócie. Otec má pre starostlivosť o maloletú vytvorené vhodné podmienky a vie sa o V. adekvátne postarať. Ďalej uviedol, že bolo povinnosťou konajúceho súdu nielen zistiť výslovne vyjadrený názor maloletej na zmenu starostlivosti, ale skúmať a následne správne vyhodnotiť aj dôvody, ktoré V. k jej postojom doviedli. Neoblo preukázané, že by maloletá odmietala striedavú starostlivosť z dôvodov na strane otca. Z posudku PhDr. Y. je zrejmé, že hlavná obava V. spočíva v obave spreneveriť sa matke, ktorá sa pre ňu stala mienkotvornou osobou, a ktorá pred V. svoj nesúhlas so starostlivosťou otca o V., resp. so zverením maloletej do striedavej osobnej starostlivosti dáva viditeľne najavo. Jej vyjadrenia v tomto smere nie sú jednoznačné a smerujú k tomu, že by sa mali dohodnúť rodičia. Avšak svoji pohľad na situáciu, kedy by striedavá starostlivosť bola umožnená, po dlhšom zvažovaní V. vyjadriť vedela „keby som bola týždeň u maminy a týždeň u tatina .... dlhá latencia, cítila by som sa dobre“. Zároveň aj z posudku PhDr. Y., ak aj z posudku Mgr. S. je zrejmé, že V. by nemal problém striedavú starostlivosť prijať, pokiaľ by ju vnímala ako dohodu rodičov a nemusela by sa obávať žiadneho z nich. V tomto prípade neobstojí konštatovanie súdu, že rodičia nevedia spolu komunikovať a dohodnúť sa, a teda sú to obaja rodičia, ktorý súd za daný stav zodpovední. V súvislosti s tým poukázal na uznesenie Krajského súdu v Trnave z 23.01.2012, sp. zn. 23 CoP 96/2011, na nález ÚS ČR I.ÚS 266/10. Zmenu zverenia V. do striedavej osobnej starostlivosti rodičov považuje za zmenu v najlepšom záujme maloletej aj napriek tomu, že V. bude musieť jednorazovo prekonať nesúhlas matky. Maloletá je toho času s týmto nesúhlasným postojom matky konfrontovaná každodenne a dlhodobo, čo preukázateľne má negatívny dopad na jej psychiku, a preto je v záujme maloletej, aby konajúci súd tento starý model správania sa matky zmenil súdnym rozhodnutím tak, ako tomu dopomohlo neodkladné opatrenie, ktorým súd upravil styk otca s dcérou počas leta 2018. Vytýkal súdu, že nadriadil neurčité, nejednoznačné slovné vyjadrenia 9-ročného dieťaťa preukázateľne 3 roky syteného nesúhlasom matky k častejšiemu kontaktu s otcom nad jej skutočným a zákonne zakotveným a uznaným záujmom na rovnocennej výchove a starostlivosti zo strany oboch rodičov. Považuje za absurdné, aby súd podmieňoval nariadenie striedavej starostlivosti rodičov výslovným prejavom a súhlasom 9-ročného dieťaťa, ktoré je 3 roky vystavené negatívnemu a odmietavému postojom matky voči otcovi a jeho rodine, ako aj matkinmu nesúhlasu s rozšírením styku s otcom. Ak mal súd pochybnosti o skutočnom záujme maloletej, mal prikročiť k znaleckému dokazovaniu tak, ako to uviedla Mgr. S. v závere svojej psychologickojej správy. Ďalej poukázal na nález ÚS ČR IV. 3470/15 z 19.07.2016, podľa ktorého má za to, že otec preukázal dôvody na zverenie maloletej V. do striedavej osobnej starostlivosti rodičov. V prípade, ak odvolací súd vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, navrhol, aby bol uskutočnený výsluch PhDr. Y., Mgr. S. a znalecké dokazovanie, ktorého predmetom by malo byť overenie výchovnej spôsobilosti matky. Ďalej namietal, že kolízna opatrovníčka svoju úlohu v konaní nevykonala dostatočne, nemala snahu sa so situáciou podrobne oboznámiť, k svojmu záverečnému odporúčaniu dospela takpovediac „od stola“, bez väčšej snahy o pochopenie konkrétnej situácie a v konečnom dôsledku si len osvojila názory tretích strán bez ďalšieho skúmania. Samotný pohovor s maloletou vykonala až na podnet súdu a len v sprievode matky, napriek niekoľkých žiadostiach otca, aby sa so situáciou v rodine kolízna opatrovníčka oboznamovala priebežne u oboch rodičov, domácnosť otca a jeho bytové podmienky bola kolízna opatrovníčka preskúmať až na niekoľko urgencií otca, ktorý sa tohto šetrenia aktívne dožadoval. Na základe uvedeného mal za to, že konajúci súd nemohol svoje rozhodnutie založiť, resp. odôvodniť aj vyjadrením kolízneho opatrovníka v tomto konaní. Navrhol, aby odvolací súd návrhu otca na zverenie maloletej V. do striedavej osobnej starostlivosti v plnom rozsahu vyhovel a určil styk rodičov a maloletej počas prázdnin a sviatkov v zmysle predmetného návrhu, alternatívne navrhol zmeniť rozsudok tak, že súd zverí maloletú V. do osobnej

starostlivosti otca, matke uloží povinnosť prispievať na jej výživu sumou 100 eur mesačne a matka bude oprávnená sa stretávať s maloletou neobmedzene, informačnú povinnosť matky zruší, a alternatívne navrhool napadnutý rozsudok súdu a prvej inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

3. Matka v písomnom vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že rozsudok súdu prvej inštancie považuje v celom rozsahu za vecne správny a zákonný a odvolacie námietky otca za neopodstatnené a také, s ktorými sa súd prvej inštancie dostatočne a úplne pri rozhodovaní vo veci zaoberal a aj na ich vyhodnotení svoje rozhodnutie založil. Mala za to, že bez ohľadu na rozsiahlosť odvolacích námietok otca a v nich opakovane uvádzané subjektívne tvrdenia a hodnotenia otca, nie je v týchto obsiahnutá žiadna taká skutočnosť, ktorá by mohla správnosť napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, či jeho postupu v konaní, spochybníť. Z vykonaného dokazovania nepochybne vyplynulo, že aktuálne nie je v záujme maloletej zmena doposiaľ platného rozhodnutia o jej zverení do osobnej starostlivosti matky a nahradenie tejto formy starostlivosti otcom navrhovanou striedavou osobnou starostlivosťou. Tento záver vyplynul okrem iného aj zo správ psychológov PhDr. R. Y., ktorú navyše na dôkaz zabezpečil a predložil otec a Mgr. K. S., ktorá bola vypracovaná na základe vyžiadania súdu prvej inštancie. Účelom týchto správ bolo nepochybne objektívne a hlavne odborné posúdenie najvhodnejšej formy starostlivosti o maloletú z hľadiska jej záujmov a pokiaľ na základe takéhoto odborného vyhodnotenia vyjadrení maloletej a ďalších skutočností dospeli obaja psychológovia k zhodnému záveru o aktuálnej nevhodnosti zverenia maloletej do striedavej osobnej starostlivosti, tak súd prvej inštancie správne z takýchto výsledkov vykonaného dokazovania pri rozhodovaní o tom, či je potrebné doterajšiu úpravu zverenia maloletej do osobnej starostlivosti matky meniť alebo nie, vychádzal. Rovnako správne súd prvej inštancie vychádzal z výsledkov takto vykonaného dokazovania vo vzťahu k potrebnosti rozšírenia úprav styku otca s maloletou oproti doposiaľ platnej úprave a tento styk preto rozšíril. Za tohto stavu je podľa matky nenáležité zo strany otca spochybňovanie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, založené na inom hodnotení vyjadrení maloletej pri pohovoroch so psychológmi, ktoré uvedené správy podali, keď je zrejmé, že odborné vyhodnotenia takýchto vyjadrení maloletej v kontexte jej záujmu na ďalšej úprave rodičovskej starostlivosti o maloletú, je obsiahnuté práve v záveroch psychologických správ. Pokiaľ ide o tvrdenie otca o tom, že súd prvej inštancie neskúmal výchovnú spôsobilosť matky, tak k týmto matka uvádza, že od narodenia maloletej až doposiaľ riadne a plnohodnotne zabezpečuje osobnú starostlivosť o maloletú, ktorej venuje všetok svoj mimopracovný čas, a že tvrdenia otca o výchovnej nespôsobilosti matky sú len vyjadrením jeho veľmi negatívneho vzťahu k matke, ktorý napokon musel byť zrejmy aj súdu prvej inštancie tak z písomných podaní ako aj ústnych vyjadrení otca v priebehu celého doterajšieho konania. Takéto tvrdenia a vyjadrenia otca sú pritom v priamom rozpore ním deklarovanou snahou o zlepšenie komunikácie s matkou v záujme maloletej. Na základe uvedených skutočností navrhla napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu ako vecne správny potvrdiť a rozhodnúť o náhrade trov odvolacie konania tak, že žiaden u účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

4. Kolízny opatrovník sa k odvolaniu otca písomne nevyjadril.

5. Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec v celom rozsahu podľa § 65 a § 66 CMP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné vo výrokových častiach o úprave styku a výchovnom opatrení potvrdiť ako vecne správny a vo výrokovej časti o zamietnutí návrhu na zmenu osobnej starostlivosti maloletej V. rozsudok zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na tom právnom závere, že hoci otec postupom času si vytvoril formálne podmienky na to, aby dieťa mohlo byť zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, maloletá V. na takúto zmenu v jej živote nie je po psychickej stránke pripravená, a preto vykonať takúto zmenu by momentálne nebolo v jej najlepšom záujme. Mal súd za to, že od ostatnej úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej V. nedošlo k takej podstatnej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu predchádzajúceho rozhodnutia ohľadne zverenia maloletej V., najmä absentuje pozitívne nastavenie maloletej V. na takúto zmenu, návrh otca zamietol. Keďže však maloletá prejavila záujem tráviť viac času s otcom, súd v tomto videl podstatnú zmenu pomerov odôvodňujúcu zmenu predchádzajúceho rozhodnutia ohľadne úpravy styku počas bežného roka. Takéto rozšírenie styku je v záujme maloletej, nakoľko jej umožní tráviť s otcom viac času ako doteraz, keďže nebolo preukázané, že by matka počas bežného roka umožňovala pravidelne otcovi styk s maloletou aj nad rámec úpravy styku na základe súdneho rozhodnutia. Nakoľko z vykonaného dokazovania vyplynulo, že rodičia medzi

sebou zle komunikujú a ak sa dá, vzájomne sa jeden druhému vyhýbajú (matka nie je prítomná pri preberaní, odovzdávaní dieťaťa, pri strete matky s otcom a jeho rodinou, napr. na vystúpeniach dieťaťa matka radšej ustúpi nabok, resp. matka si zablokovala otca v telefóne s odôvodnením, že rozhovory s ním napokon vyústili do hádok), pričom aj samotné dieťa vníma zlý vzťah medzi rodičmi, kvôli čomu sa trápi, súd im v zmysle § 37 ods. 2 písm. d) Zákona o rodine uložil výchovné opatrenie zamerané na zlepšenie vzájomnej komunikácie.

7. Odvolací súd považuje toto rozhodnutie súdu prvej inštancie za predčasné.

8. Podľa Čl. 6 a § 35 CMP súd postupuje v súčinnosti s účastníkmi konania tak, aby zistil skutočný stav veci. Súd je povinný na účely zistenia skutočného stavu veci vykonať všetky potrebné dôkazy, ak keď ich účastníci konania nenavrhl.

9. Podľa § 26 Zákona o rodine ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

10. Podľa § 28 ods. 1, 2 Zákona o rodine súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa, b) zastupovanie maloletého dieťaťa, c) správa majetku maloletého dieťaťa. Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

11. Podľa § 24 ods. 2 Zákona o rodine ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

12. Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchovu a starostlivosť o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

13. Z ustanovenia § 24 ods. 2 Zákona o rodine vyplýva, že pre rozhodnutie o striedavej osobnej starostlivosti dieťaťa obidvom rodičom musí byť splnené subjektívne kritérium, t. j. obaja rodičia musia o zverenie maloletého dieťaťa prejavíť skutočný a úprimný záujem. Pokiaľ so striedavou osobnou starostlivosťou o dieťa nesúhlasí jeden rodič, potom je súd povinný zisťovať, aké dôvody má rodič k tomu, že odmieta striedavú osobnú starostlivosť, a tieto vyhodnotiť, či sú prekážkou pre striedavú osobnú starostlivosť. Okrem toho pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti musí súd posúdiť aj ďalšie objektívne kritéria: 1/ existenciu pokrvného puta medzi dieťaťom a osobou, ktorá žiada jeho zverenie do starostlivosti, 2/ mieru zachovania identity dieťaťa a jeho rodinných väzieb v prípade jeho zverenia do starostlivosti daného rodiča, 3/ schopnosť daného rodiča zabezpečiť jeho vývoj a fyzické, vzdelávacie, emocionálne, materiálne a iné potreby a 4/ pranie dieťaťa v závislosti od jeho veku. Súd je oprávnený ale aj povinný vziať zreteľ na ďalšie relevantné kritériá, pokiaľ to špecifické okolnosti konkrétneho prípadu vyžadujú. V prípade, že jeden z rodičov napĺňa uvedené kritériá výrazne lepšie, je spravídla v záujme dieťaťa, aby bolo zverené do starostlivosti tohto rodiča, zároveň s nastavením adekvátneho styku druhého rodiča. V prípade, že obaja rodičia napĺňajú tieto kritériá zhruba rovnakou mierou, je treba vychádzať z premisy, že záujem dieťaťa je, aby bolo v starostlivosti oboch rodičov, teda vytvára sa prezumpcia v prospech striedavej starostlivosti. Túto prezumpciu možno vyvrátiť, avšak sú k tomu potrebné zásadné dôvody, majúce oporu v ochrane najlepšieho záujmu dieťaťa. Medzi tieto dôvody patrí napr. špecifický zdravotný alebo psychický stav dieťaťa, v dôsledku ktorého by striedavá starostlivosť predstavovala pre dieťa neprimeranú záťaž, či veľká vzdialenosť bydliska rodičov, ktorá by narušila školskú dochádzku dieťaťa. Vo výnimočných prípadoch môže byť dôvodom vylúčenia striedavej osobnej starostlivosti i nevhodná alebo vôbec neprebíhajúca komunikácia medzi rodičmi, ale nemôže sa tak stať bez toho, aby súd pokúsil zistiť príčinu takéhoto stavu medzi rodičmi a tento stav za pomoci vhodných opatrení napravný a zlepšil.

14. Súd prvej inštancie nepostupoval dôsledne v zmysle hore citovaných zákonných ustanovení a zásad Zákona o rodine.

15. Jeho právny záver, že v danej veci nedošlo k takej podstatnej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu predchádzajúceho rozhodnutia ohľadne zverenia maloletej V., najmä keď absentuje pozitívne nastavenie maloletej na takúto zmenu, odvolací súd považuje za predčasný.

16. Podľa názoru odvolacieho súdu, už sama skutočnosť, že maloletá je staršia o viac ako 2 roky od úpravy o jej zverení do osobnej starostlivosti matky rozsudkom Okresného súdu Bratislava III. zo dňa 26.02.2015, č. k. 37P/228/2014-181 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27.09.2016, č. k. 11CoP/344/2015-294, pravidelne sa s otcom stretáva, pričom otec si zabezpečil bývanie v blízkosti bydliska maloletej, odôvodňuje zmenu pomerov na strane maloletej a jej otca. Súd prvej inštancie síce vykonával dokazovanie o návrhu otca na zmenu osobnej starostlivosti maloletej V., avšak nedostatočne. Ako už hore odvolací súd konštatoval, v prípade že jeden rodič odmieta striedavú osobnú starostlivosť, je potrebné zisťovať tento dôvod. Matka nesúhlasila so zmenou striedavej osobnej starostlivosti, i keď sama potvrdila, že maloletá má dobrý vzťah k otcovi, ako dôvod uviedla problémy v komunikácii s otcom, ako aj okolnosť, že maloletá býva často chorá. Otec tiež potvrdil, že komunikácia medzi ním a matkou nie je dobrá, matka ho má zablokovaného v mobile, maloletú mu na styk neodovzdáva ani ju nepreberá. Tieto dôvody však súd prvej inštancie dôsledne nezisťoval ani ich nevyhodnotil, či môžu byť prekážkou zmeny osobnej starostlivosti maloletej. Nesúhlas matky so striedavou osobnou starostlivosťou nemôže však zostať nepovšimnutý, nakoľko pokiaľ by takýto nesúhlas bol len obštrukciou, ničím vierohodne nepodložený, potom takýto nesúhlas by bol v rozpore s najlepším záujmom maloletej V.. Záujmom dieťaťa nepochybne je, aby bolo v starostlivosti oboch rodičov. Nesúhlas matky so striedavou osobnou starostlivosťou môže byť relevantný len vtedy, ak je založený na dôvodoch, ktoré sú spôsobilé intenzívnym spôsobom negatívne zasahovať do záujmu dieťaťa.

17. Z dokazovania najmä psychologických správ PhDr. R. Y. a Mgr. K. S. a z pohovoru maloletej V. vyplýva, že maloletá V. má k oboom rodičom veľmi dobrý vzťah, jednoznačne sa nevyjadřila k možnosti striedavej osobnej starostlivosti, jednoznačne sa vyjadřila len k tomu, že chce s otcom tráviť viac času. V správach je konštatované, že maloletá /je vo veku 12 rokov/ vníma, že vzťah medzi rodičmi je zlý, pričom jej práním je, aby sa rodičia ohľadne záležitostí, ktoré sa jej týkajú, spolu komunikovali a vedeli sa dohodnúť. Zo správy PhDr. Y. z 12.06.2018 však vyplýva aj to, že maloletá je dennodenne vystavená postojom matky k striedavej osobnej starostlivosti, ktorý vníma ako jej nesúhlas, a preto sa bráni slobodne k tejto otázke vyjadriť. Maloletá V. sa vyjadřila, že by jej nebolo dlho u mamy týždeň a u otca týždeň, cítila by sa dobre, avšak mama hovorí, že po týždni by to bolo dlho, vôbec sa jej to nepozdáva. V správe sa ďalej konštatuje, že aktuálny psychický obraz maloletej vykazuje v určitom zmysle dvojité tvár, na jednej strane dokáže byť spontánna, uvoľnená, bezprostredná, veselá, avšak prepína v okamihu, kedy by sa mala vyjadřovať k otázke pobytu u otca, je plná neistôt, nevie ako by unikla z tejto situácie, téma ju vyvádza z miery a vyplavuje intrapsychickú tenziu, ktorá jej nedovoľuje, aby bola vo svojich vyjadreniach jednoznačná, a to potom poznačuje aj celkovú komunikačnú úroveň. Je nepochybné, že maloletá V. má vnútorne k obovom rodičom veľmi blízky vzťah a nechce ani jedného z nich sklamať, hoci jej obava spreneveriť sa matke pre ňu predstavuje väčšiu hrozbu, na čo nie je emočne pripravená /matka je pre ňu mienkotvornou osobou/. V. nechce byť arbitrom medzi rodičmi a prijať na seba zodpovednosť za to ako to bude, nechce sklamať ani jedného z rodičov, no zároveň nie je pripravená ani na to, aby niekto tretí rozhodol konkrétne o striedavej osobnej starostlivosti. Bolo by potrebné V. uistiť, že ani jeden z rodičov nechce nič, čo by bolo pre ňu ťažké, treba jej dať možnosť aby si mohla čas, ktorý má k dispozícii u jedného aj u druhého rodiča skutočne zmysluplne a spontánne užila a nemusela riešiť, či to rodičom takto vyhovuje. Aj zo správy Mgr. K. S. z 24.08.2018 vyplýva, že maloletá V. sa snaží neublížiť ani jednému z rodičov, v podstate neuprednostňuje ani jedného z nich, zo všetkého si želá, aby rodičia spolu vychádzali. Je ochotná a schopná tráviť čas s každým rodičom, vyjadřila sa však, aby to nemalo príliš dlhé časové intervaly. Maloletá je emocionálne a intelektovo vyspelá, jej fyzický vek je síce pomerne nízky, ale schopnosť rozumieť rôznym problémom je na vyššej úrovni, ako by sa očakávalo. Dôležitou podmienkou v prípade nastavenia striedavej osobnej starostlivosti je, aby maloletá vnímala od oboch rodičov, že sú so situáciou stotožnení. Za účelom dosiahnutia tohto stavu psychologička navrhovala, aby rodičia zmenil vzorce svojho správania sa, či už sami, alebo za pomoci odborníka. Navrhla v prípade potreby podrobnejších informácií o rodičoch a dieťati vykonať znalecké dokazovanie.

18. Z uvedeného je zrejmé, že maloletá V. má veľmi dobrý vzťah k oboj rodičom, je ochotná tráviť čas s oboma rodičmi, avšak jednoznačné stanovisko k striedavej osobnej starostlivosti odmietla povedať, nakoľko veľmi citlivo vníma narušené vzťahy medzi rodičmi, nechce žiadnemu z nich ublížiť. Rodičia nedokážu spolu komunikovať, nedokážu sa dohodnúť, čoho príkladom je aj rozšírenie styky otca s maloletou, ktorý v tomto konaní súd riešil nariadením dvoch neodkladných opatrení.

19. Preto odvolací súd dospel k záveru, že obmedzením sa len na pozitívnu absenciu maloletej V. na zmenu osobnej starostlivosti, a neposúdením dôvodu, pre ktorý sa maloletá V. odmieta vyjadriť k striedavej starostlivosti, neposúdením dôvodu odmietnutia striedavej osobnej starostlivosti matkou a neposúdením dôvodov zlej komunikácie medzi rodičmi, súd prvej inštancie nedostatočne zistil skutočný stav veci. Odvolaciemu súdu sa zároveň javí, že bude potrebné nariadiť aj znalecké dokazovanie nielen na vyšetrenie maloletej V., ale aj oboch rodičov, aby sa tak zistilo, či v danom prípade je striedavá starostlivosť vhodná alebo nevhodná.

20. Z hore uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej výrokovej časti podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie /§ 391 ods. 1 CSP/.

21. V ďalšom konaní súd prvého inštancie doplní dokazovanie v hore naznačenom smere a na základe doplneného dokazovania znovu vo veci rozhodne v súlade s hore citovanými zákonnými ustanoveniami.

22. Týmto vysloveným právnym názorom je súd prvej inštancie viazaný podľa § 391 ods. 2 a 3 CSP.

23. Ďalej odvolací súd preskúmal výrovkovú časť rozsudku súdu prvej inštancie o úprave styk maloletej s otcom a výrovkovú časť o výchovnom opatrení.

24. Ohľadne úpravy styku otec namietal úpravu styku počas veľkonočných prázdnin, keď sa nestotožnil s jeho rozsahom a žiadal styk rozšíriť až do soboty nasledujúcej po veľkonočných prázdninách. Súd prvej inštancie upravil styk otca s maloletou počas veľkonočných prázdnin v každom nepárnom roku od štvrtka predchádzajúceho Veľkonočnému piatku od 09.00 hod. do utorka nasledujúceho po Veľkonočnom pondelku do 18,00 hod. , čo odôvodnil tým, že maloletá nemôže absolvovať lyžovačku v otcom navrhovanom termíne na úkor školských povinností. Odvolací súd sa s týmto záverom súdu prvej inštancie stotožňuje, nakoľko maloletá je školopovinná, a otec pokiaľ s maloletou chce lyžovať, má možnosť toto realizovať počas týchto prázdnin, t. j. počas 6 voľných dní. Prázdniny pre školopovinné deti sú presne stanovené, počas ktorých má možnosť maloleté dieťa relaxovať a nejavi sa ako vhodné tieto prázdniny predlžovať podľa prania rodičov.

25. Za správne napokon odvolací sú považuje aj výrovkovú časť rozsudku o výchovnom opatrení, ktorá nebola napadnutá odvolaním ani jedným z rodičov.

26. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokovej časti o úprave styku a výrokovej časti o výchovnom opatrení ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

27. Toto rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté jednomyselne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Rozhodnutie o peňažnej povinnosti vo vzťahu k maloletému možno vykonať cestou exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).